

Asiantuntijaverkosto luontolähtöisen kotoutumisen tukena

Kalle Santala, metsätalousinsinööri (YAMK), projektisuunnittelija, Luonnonvara-ala, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: verkostot, maahanmuutto, kotoutuminen, kotouttaminen, Green Care

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan sopeutumista uuteen kotimaahansa ja että hän löytää oman paikkansa yhteiskunnassa. Kotoutuminen vaatii monenlaisten tietojen ja taitojen kartuttamista, jotta maahanmuuttaja voi kokea olevansa yhteiskunnan täysivaltainen jäsen. Kotouttamisella puolestaan tarkoitetaan niitä yhteiskunnan toimia, joilla maahanmuuttajan kotouttamista pyritään edistämään. Kotouttamisen keinoja ovat hyvinvoinnin, terveyden, työllisyyden ja koulutuksen vahvistaminen.

Terveyttä ja hyvinvointia pidetään osallisuuden ohella kotouttamistoiminnan kulmakivinä, joihin satsaamalla eroja kantaväestöön voidaan kaventaa. Näiden lisäksi paikallisen kielen oppiminen on ensiarvoisen tärkeä kotoutumistekijä. Kielen oppimisen kautta palveluiden hyödyntäminen ja sosiaalisten suhteiden luominen kantaväestöön helpottuvat merkittävästi.

Kotouttamisessa voidaan hyödyntää luontolähtöisiä menetelmiä, joilla vahvistetaan maahanmuuttajan työ- ja toimintakykyä. Luontolähtöisillä menetelmillä tarkoitetaan toimintamuotoja, joissa hyödynnetään luontoa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä menetelmiä kehitetään Lapin ammattikorkeakoulun hallinnoimassa Polut – Pohjoinen luonto maahanmuuttajien kotoutumisen tukena -hankkeessa. Hankkeen yhtenä tavoitteena on kehittää ja testata kaksisuuntaisen kotoutumisen malleja, jotka tukevat Lapin alueen maahanmuuttajien kotoutumista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä ansaintamahdollisuuksia.

Hankkeen toimintoihin on syksyllä 2017 osallistunut kaksi maahanmuuttajaryhmää. Marraskuun alussa aloittaneen toisen ryhmän kanssa on kolmen ensimmäisen tapaamiskerran aikana ehditty ryhmäytymisen lisäksi tutustua Suomen metsätalouteen, metsäkoneopetukseen, porotalouteen, porotilamatkailuun sekä rakentamaan linnunpönttöjä ja viemään ne metsään odottamaan muuttolintujen keväistä paluuta. Kaiken toiminnan tavoitteena on ollut rakentaa

maahanmuuttajien suhdetta suomalaiseen luontoon lisäämällä heidän tietojaan ja taitojaan luontoon liittyen. Samalla on kehitetty maahanmuuttajien kielitaitoa ja sosiaalisia verkostoja.

Lapin ammattikorkeakoulun puolelta hanketta toteuttavat sosiaali- ja terveysalan asiantuntijat sekä luonnonvara-alan osaajat. Ammattikorkeakoulu ei toteuta hanketta yksin, vaan osatoteuttajina ovat Luonnonvarakeskus ja Rovaniemen kaupunki. Monialaisesti koottu asiantuntijaverkosto vastaa toimintojen suunnittelusta, toteutuksesta ja toiminnan vaikuttavuuden arvioinnista sekä hankkeen tuloksena syntyvien toimintamallien luomisesta.

Toteuttajaorganisaatioiden lisäksi hankkeeseen liittyy laaja-alainen verkosto muita toimijoita. Kohderyhmä tunnistetaan, tavoitetaan ja kootaan yhteistyössä maahanmuuttajien edustajien, Rovaniemen kaupungin maahanmuuttajasosiaalityön ja sosiaalitoimen, Kemin kaupungin pakolaistyön, Rovalan Setlementin maahanmuuttajakoulutuksen ja Moninetin, TE-toimiston sekä muiden mukana olevien kuntien maahanmuuttaja- ja pakolaistyöstä vastaavien tahojen kanssa.

Toimintaympäristöjä kartoitetaan yhteistyössä muiden Green Care -hankkeiden ja ProAgrian kanssa. ProAgrian kautta tavoitetaan hankkeen kanssa yhteistyöhön soveltuvia yrityksiä. Toimintaympäristökartoituksessa hyödynnetään myös paikallisia lähiyhteisöjä, kuten kyläyhteisöjä, Marttoja, maamiesseuroja ja urheiluseuroja.

Verkostotoiminta on hankkeen toteutettavuuden ja vaikuttavuuden kannalta välttämätöntä. Monialaisten verkostojen asiantuntijuus yhdistyy voimavaraksi, joka on enemmän kuin osiensa summa ja josta Polut-hankkeen tapauksessa hyötyvät kotoutumistukea tarvitsevat maahanmuuttajat.

Kuva 1. Maahanmuuttajat rakensivat itse linnunpöntöt ja asensivat ne Harjulammen rannoille odottelemaan kevään muuttolintuja. Luontosuhde vahvistuu pienillä teoilla tietojen ja taitojen karttuessa.